

2024/2. DÖNEM SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLİK SINAVI
SERMAYE PİYASASI MEVZUATI SINAVI SORULARI
25 Ağustos 2024 - Pazar 18.00-19.00

- Uyarı!** [1] Cevaplama öncesi, sorularda eksik sayfa ya da basım hatası bulunup bulunmadığını kontrol ediniz ve gerektiğinde sınav görevlilerine başvurunuz.
[2] Cevap kağıdı üzerine, "not talep eden ifadeler" veya "cevap dışında herhangi bir şey" yazılması yasaktır. Bu kurala aykırı davranan adayların kağıtları değerlendirme dışı bırakılacaktır.
[3] Sınav soruları 20/08/2024 Tarihli mer'i mevzuata göre hazırlanmıştır.

SORULAR

Soru 1 – Sermaye Piyasası Kanununda geçen aşağıdaki kavramları kısaca açıklayınız. (50 Puan)

- a- Piyasa bozucu eylemler,
b- Spot Piyasa ve Vadeli Piyasa,
c- Teminat yöneticisi,
ç- İzahnameden sorumlu kişiler,
d- Sermaye Piyasası Kanununa göre "Yasal defterlerde, muhasebe kayıtlarında ve finansal tablo ve raporlarda usulsüzlük suçu sayılan fiiller,

Soru 2 – Sermaye Piyasası Kanununda, sermaye piyasası araçlarının bir alt türü olarak sayılan "türev araçlar" kavramını ve özelliklerini kısaca açıklayarak aynı kanunda geçen türev araçların alt ayrımalarını türlerini yazınız. (25 Puan)

Soru 3 – Sermaye Piyasası Kanununda geçen izahname kavramını kısaca açıklayarak izahnamedeki değişiklikler ve yeni hususların izahnameye eklenmesi süreci ile izahnamede değişiklik meydana gelmesi veya yeni hususların eklenmesi halinde yatırımcılara tanınan hakları anlatınız. (25 Puan)

Başarılar dileriz.

SINAV KOMİSYONU CEVAPLARI

Cevap 1- Sermaye Piyasası Kanununda geçen;

a- Piyasa bozucu eylemler:

Makul bir ekonomik veya finansal gerekçeyle açıklanamayan, borsa ve teşkilatlanmış diğer piyasaların güven, açıklık ve istikrar içinde çalışmasını bozacak nitelikteki eylem ve işlemler, bir suç oluşturmadığı takdirde, piyasa bozucu nitelikte eylem sayılır.

b- Spot Piyasa, Vadeli Piyasa:

Sermaye piyasaları gerçekleştirilen alım-satım işlemi sonucunda el değiştiren kıymetlerin vadesine bağlı olarak spot ve vadeli piyasalar olmak üzere ikiye ayrılır.

Spot piyasalar, belli miktarda bir mal veya kıymetin ve bunların karşılığı olan paranın, işlemin ardından el değiştirmesini sağlayan piyasalardır. Borsa İstanbul A.Ş. bünyesinde faaliyet gösteren Pay Piyasası ve Tahvil ve Bono Piyasası spot piyasalara örnek teşkil eder.

Vadeli piyasalar ise, ileri bir tarihte teslimatı yapılmak üzere herhangi bir malın veya finansal aracın, bugünden alım satımının yapıldığı piyasalardır. Vadeli piyasalar kapsam olarak forward, swap, futures ve opsiyon işlemlerinin tamamını içine alır.

c- Teminat yöneticisi: Sermaye piyasası araçlarından doğan yükümlülüklerin teminatını teşkil etmek üzere mülkiyeti kendisine devredilen veya üzerinde lehine sınırlı aynı hak tesis edilen teminat konusu varlıkların sevk ve idaresinin sağlanması, korunması, muhafazası, hukuki yollara müracaat edilmesi, temerrüt hâlinde ya da kanun veya sözleşme hükümlerinde öngörülen sebeplerle, teminattan alacağın karşılanması söz konusu olduğunda; teminata konu varlığın paraya çevrilmesi, teminata konu varlıkların satış tutarının yatırımcılar arasında paylaşılması, yatırımcıların alacağı karşılıktan sonra arta kalan değer olursa bunun teminat verene iade edilmesi, borcun sona ermesi ile birlikte teminat konusu varlıkların teminat verene iade edilmesi, yatırımcıların menfaatlerinin korunması da dâhil diğer her türlü iş ve muamelelerin yerine getirilmesi için ihraçtan önce, ihraççı ile yazılı olarak akdedilecek bir teminat yönetim sözleşmesi ile yetkilendirilen kişidir.

ç- İzahnameden sorumlu kişiler: İzahnamede yer alan yanlış, yanıltıcı ve eksik bilgilerden kaynaklanan zararlardan ihraççılar sorumludur. Zararın söz konusu kişilerden tazmin edilememesi veya edilemeyeceğinin açıkça belli olması hâlinde; halka arz edenler, ihraca aracılık eden lider aracı kurum, varsa garantör ve ihraççının yönetim kurulu üyeleri kusurlarına ve durumun gereklerine göre zararlar kendilerine yükletilebildiği ölçüde sorumludur.

Bağımsız denetim, derecelendirme ve değerlendirme kuruluşları gibi izahnamede yer almak üzere hazırlanan raporları hazırlayan kişi ve kurumlar da hazırladıkları raporlarda yer alan yanlış, yanıltıcı ve eksik bilgilerden bu Kanun hükümleri çerçevesinde sorumludur.

d- Sermaye Piyasası Kanununa göre “Yasal defterlerde, muhasebe kayıtlarında ve finansal tablo ve raporlarda usulsüzlük suçu sayılan fiiller: Kasıtlı olarak;

- Kanunen tutmakla yükümlü olunan defter ve kayıtların usulüne uygun tutulmaması,
- Saklamakla yükümlü olunan defter ve belgelerin kanuni süresince saklanmaması,
- Finansal tablo ve raporların gerçeği yansıtmayan şekilde düzenlenmesi, ç) Gerçeğe aykırı hesap açılması,
- Kayıtlarda her türlü muhasebe hilesi yapılması,
- Yanlış veya yanıltıcı bağımsız denetim ve değerlendirme raporu düzenlenmesi olarak sayılabilir.

TÜRMOB

TÜRKİYE SERBEST MUHASEBECİ MALİ MÜŞAVİRLER
VE YEMİNLİ MALİ MÜŞAVİRLER ODALARI BİRLİĞİ
(UNION OF CHAMBERS OF CERTIFIED PUBLIC ACCOUNTANTS OF TURKEY)

Cevap 2- Kredi alma, yabancı para ile borçlanma, satın alınacak mal fiyatındaki artma gibi asıl finansal araçlarla ilgili fiyat, döviz kuru, faiz oranı riskinden korunmak veya spekülasyon gelir elde etmek amacıyla yapılan vadeli işlemlere türev ürün veya türev finansal araç denmektedir.

Türev araçlar bir veya birden fazla temele (varlık veya işlem olabilir), bir veya birden fazla farazi miktara veya ödeme koşullarına sahiptir. İkinci olarak, dayandığı temel ya da kendisinde mündemiç olan sözleşmenin konusu, piyasa faktörlerindeki değişikliklere benzer tepkiler vermesi beklenen ürünlere ilişkindir. Üçüncü olarak, türev araçlar genellikle çok küçük başlangıç teminatı yatırılarak işleme konu edilebilir. Dördüncü olarak türev aracın yapısı net bir sona erdirmeyi gerektirir. Bu da ya malın teslimini gerektirmeyen şekilde veya malım teslimi suretiyle gerçekleştirilir.

Sermaye Piyasası Kanununda türev araçlar aşağıda sayılan veya Kurulca bu kapsamda olduğu belirlenen diğer türev araçlar alt ayırımına tabi tutulmuştur.

- 1) Menkul kıymetleri satın alma veya satma veya birbirleri ile değiştirme hakkı veren türev araçları,
- 2) Değeri, bir menkul kıymet fiyatına veya getirisine; bir döviz fiyatına veya fiyat değişikliğine; faiz oranına veya orandaki değişikliğe; bir kıymetli maden veya kıymetli taş fiyatına veya fiyat değişikliğine; bir mal fiyatına veya fiyat değişikliğine; Kurulca uygun görülen kurumlarca yayınlanan istatistiklere veya bunlardaki değişikliğe; kredi riski transferi sağlayan, enerji fiyatları ve iklim değişkenleri gibi ölçüm değerleri olan ve bu sayılanlardan oluşturulan bir endeks seviyesine veya seviyedeki değişikliğe bağlı olan türev araçları, bu araçların türevlerini ve sayılan dayanak varlıkları birbirleri ile değiştirme hakkı veren türevleri,
- 3) Döviz ve kıymetli madenler ile Kurulca belirlenecek diğer varlıklar üzerine yapılacak kaldıraçlı işlemleri,

Cevap 3- İzahname: İhraççının ve varsa garantörün finansal durum ve performansı ile geleceğe yönelik beklentilerine, faaliyetlerine, ihraç edilecek veya borsada işlem görecektir sermaye piyasası araçlarının özelliklerine ve bunlara bağlı hak ve risklere ilişkin olarak yatırımcıların bilinçli bir değerlendirme yapmasını sağlayacak nitelikteki tüm bilgileri içeren kamuyu aydınlatma belgesini ifade etmektedir. İzahname ile kamuya açıklanan bilgilerde, satışa başlamadan önce veya satış süresi içinde yatırımcıların yatırım kararını etkileyebilecek değişiklik veya yeni hususların ortaya çıkması hâlinde durum ihraççı veya halka arz eden tarafından en uygun haberleşme vasıtasıyla derhâl Kurula bildirilir. Değişiklik gerektiren veya yeni hususların ortaya çıkması hâlinde, satış süreci durdurulabilir. Değiştirilecek veya yeni eklenecek hususlar bildirim tarihinden itibaren yedi iş günü içinde Sermaye Piyasası Kanununun 6'ncı maddesinde yer alan esaslar çerçevesinde onaylanır ve aynı kanunun 7'nci maddesinde belirtilen şekilde yayımlanır.

Değişiklik veya yeni hususların yayımlanmasından önce sermaye piyasası araçlarını satın almak için talepte bulunmuş olan yatırımcılar, izahnamede yapılan ek ve değişikliklerin yayımlanmasından itibaren iki iş günü içinde taleplerini geri alma hakkına sahiptirler.